

Innlegg Høring Lovutvalg 10.01.11

Dagens særlovgivning for psykiske lidelser er ikke legitim

Landsforeningen We Shall Overcome -WSO

Mette Ellingsdalen

På dette tidspunktet er brukerorganisasjonene innen psykisk helse samlet om at psykisk helsevernloven er diskriminerende og vi krever den fjernet.

I det perspektivet er det interessant å høre en psykiater stå her å si at dette gjelder positiv diskriminering, for VI er i hvert fall veldig klare på at det er ikke VI som blir positivt diskriminert av denne særlovgivningen.

Vestheim (Norsk Psykiatrisk Forening) sier at vi har lang erfaring med særlovgivning, som en begrunnelse for "at det er vi trygge på, det vet vi hvordan vi gjør" - Det er helt riktig, vi har lang erfaring med det, VI også har veldig lang erfaring med det – og det har ikke fungert i hele den tiden særlovgivningen har eksistert. Det har ikke beskyttet oss mot overgrep, det har ikke gitt oss rettigheter.

Vonde erfaringer fra psykiatrien har gjort meg ute av stand til å protestere og ta til motmæle, også i denne høringen.

Derved er en menneskerett ytringsfriheten tatt fra meg.

WSO-medlem

WSO representerer de som kommer veldig dårlig ut av dagens lovgivning. Dette lovutvalgets arbeid handler om våre liv. Vi bærer konsekvensene av den lovgivningen og

den praksisen som er i dag. Og våre historier forteller om overgrep, krenkelser, manglende rettsikkerhet, og maktesløshet i forhold til systemet. Det er mange som ikke er tilstede her i dag, eller som av forskjellige grunner ikke tør å bruke stemmen sin her i dag. Folk er traumatisert, de er redde, mange er tvangsmedisinert, eller de er tvangsinnlagt og kan ikke være her av den grunn. Vi har en rett til å bli hørt. Vi har en rett til at våre historier ikke bare skal bli hørt, men at de skal få konsekvenser i utformingen av lovverket. Jeg vil prøve å representere en del av dem som ikke selv kan gjøre det i dag, på grunn av psykiatriens overgrep.

Særloven om psykisk helsevern er diskriminerende og stigmatiserende.

Dette handler om likhet, våre rettigheter som mennesker med psykososial funksjonsnedsettelse til å stå rakrygget som likeverdige borgere. Den allmenne lovgivningen er der for å beskytte oss, men istedenfor å beskytte oss blir vi ekskludert fra den samme lovgivningen.

John Mc Carthy, MindFreedom Ireland.

Vi mener at vi har iboende menneskerettigheter på lik linje med andre. FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter (CRPD) fastslår at vi har våre menneskerettigheter på lik linje med andre. Dette er ikke rettigheter som skal gis oss av psykiatrien, det er rettigheter vi har, og som skal respekteres!

Når det snakkes om å møtes på halvveien, - vi må gå hverandre i møte, vi må ha en dialog – Vi vil gjerne ha en dialog, men vi vil ikke fire på våre grunnleggende menneskerettigheter og si at det er greit hvis vi får de 50 %.

Noen ting må vi ha 100%. Menneskeverdet vårt, våre grunnleggende friheter – det kan vi ikke møtes på halvveien på.

– Er det behandling å låse inn et barn, som jeg var, sammen med en ukjent pleier som holder deg fast, eller er det behandling at en ansatt sitter over deg på gulvet og putter sterke medisiner i munnen på deg mens du hylskriker av frykt?

Tidligere tvangsinnlagt i brev
til helseministeren.

Ministeren henviser til lovutvalg

Behovet for lovendring er for oss veldig veldig klart. Det ble nevnt av Kari Paulsrud (leder av lovutvalget) i begynnelsen, at mye av opptrappingsplanen har blitt gjennomført uten lovendring. Ikke reduksjon av tvang! Det har ikke skjedd, på tross av alt annet. All vår erfaring tilsier, etter 150-160 år med særlovgivning, at får ikke vi rettighetene våre på papiret, får vi de i hver fall ikke i praksis.

Vårt oppdrag til lovutvalget

- Å ikke bli diskriminert
- At våre menneskerettigheter blir ivaretatt på lik linje med andre
- Beskyttelse mot overgrep
- At vår rett til valgfrihet og helsehjelp gitt under fritt og informert samtykke blir ivaretatt
- At vi sikres mot behandling gitt mot vår vilje

Dette er vårt oppdrag til lovutvalget, som vi forventer at dere skal finne en løsning på for oss. Vi har kommet med noen tips selv, men dette er det vi forventer.

Hvis dette ikke er mulig innenfor de rammer lovutvalget er gitt, innenfor det tidsrommet, innenfor det arbeidsrommet dere har å jobbe i, forventer vi at lovutvalgets innstilling skal avspeile dette behovet, og da si at "vi trenger mer tid, vi trenger noe annet" -

En flikking på den lovgivningen som er i dag, som ikke løser disse problemene for oss, vi aldri kunne bli fornøyd med.

...Jeg var dritredd mange ganger under den innleggelsen og det er ikke omsorg!

Tidligere tvangsinnlagt og
tvangsmedisinert

Det er behov for en reell overføring av makt.

Alle endringer som er gjort i psykisk helsevernlovgivningen siden den kom har ikke innebåret en overflytning av makt. Psykiaterne sitter fortsatt med samme makt. Hvis et fokus på samtykkekompetanse ikke innebærer en overflytning av makt, noe som jeg ikke kan se at det gjør, så vil ikke det beskytte oss på den måten vi trenger.

Vi trenger rettsvern og en beskyttelse mot overgrep på lik linje med andre borgere.

- Vi kan ikke være avhengig av "gode intensjoner".
- Vi kan ikke være avhengig av "godt klinisk skjønn".
- Vi kan ikke være avhengige av psykiatriens definisjonsmakt.

At lovendring ikke er nok, og at praksis er det som virkelig må endres, er jeg for så vidt helt enig i.

Men uten lovendring kommer vi aldri dit.

Vi kan ikke ha det sånn at våre rettigheter skal ivaretas av psykiatere, psykologer, fagpersonell, og så skal de gis til oss etter eget forgodtbefinnende.

Vår erfaring tilsier at det fungerer ikke.

Dette (tvangsmedisinering) skulle vært strengt, strengt forbud. Det skjer på ubestemt tid, og man ser til slutt nesten ingen vei ut av situasjonen.

Det må være lov å kalle denne form for behandling for torturerende, spesielt fordi man aldri vet når den vil slutte, og at den kan pågå i månedsvis, ja åresvis.

Tidligere tvangsmedisinert

Vi må ha en beskyttelse av våre rettigheter som er uavhengig av hva som er psykiatriens ide om hva som er god behandling.

Det er ikke nødvendig for meg å gå inn på historien, på hva psykiatrien har ment har vært god behandling. Men vi vet noe om hva total mangel på rettigheter kan innebære. Og sånn vi ser det så gir dagens lov-situasjon oss ikke sterkere beskyttelse enn det som gjorde at lobotomi kunne gjennomføres osv.

Tvangsmedisinering

All behandling må bygge på fritt og informert samtykke.

Tvangsmedisinering er et ekstremt integritetskrenkende inngrep, med formål å endre tanker og følelser, med medikamenter som har svært alvorlige skadevirkninger.

Tvangsmedisinering må forbys.

Tvang og behandling er motsetninger. Tvang umuliggjør behandling. Tvang og tvangsmedisinering undergraver hele tillitten til hjelpesystemet og gjør at folk blir redde. Det setter dem ute av stand til å motta hjelp. Det er en veldig alvorlig situasjon, hvis du faktisk trenger hjelp, å bli spilt ut på sidelinja så du ikke lenger er i stand til å ta i mot, eller å oppsøke det.

Det å være tvangsmedisinert var som å være i et kjemisk fengsel, tanken var innesperret, tanken var frihetsberøvet.”

Tidligere tvangsmedisinert.

Fullstendig uakseptabelt med de torturistiske bivirkningene jeg har vært gjennom i 5 år etter å ha blitt pålagt alle de moderne nevroleptika som gjorde at jeg ble døsig, uklar i hodet, tykk, forstoppet, urolig og rastløs.

Tvangsmedisinert kvinne

Å være på tvungent psykisk helsevern er en enorm påkjenning, særlig hvis man er tvangsinnlagt på institusjon. ...Man kan oppleve å bli satt på medisiner som påvirker hjernen og kroppen på en særdeles ubehagelig måte. Slike medisiner fører for mange til tilstivning, kramper, nedsatt evne til å gå normalt, nedsatt evne til å snakke og nedsatt evne til å tenke normalt.

Dette kalles for forsvarlig behandling. Det er nesten ikke til å tro.

Noen må jo bli stilt til ansvar for alle disse umenneskelige overgrepene som pågår hver eneste dag.

Tidligere tvangsinnlagt og tvangsmedisinert

Førstehjelp

- Juridisk bindende forhåndsærklæring
- Løser ikke problemet, men kan hjelpe de som kommer aller dårligst ut i dag.

Hvis lovutvalget ikke kommer i mål, med å gjøre de endringene som gjør at vi får den beskyttelsen vi trenger, så er det en ting som vil være en førstehjelp. Det vil ikke løse problemet, og det er viktig for meg å understreke. Dette vil ikke løse den situasjonen vi er i, det vil ikke løse problemet med diskriminering, det vil ikke løse problemet med psykiatriens makt.

MEN, det er helt tvingende nødvendig å gjøre noe NÅ for den gruppa som i dag, og det er en ganske stor gruppe, som i dag lever under konstant trussel om tvangsmedisinering.

Det er mennesker i Norge som lever på flukt, i skjul, fordi de er redde for psykiatrien, med god grunn. Hvor tvangsinnleggelse og tvangsmedisinering er det som vil skje hvis noen (psykiatrien) får tak i dem. Å finne en løsning øyeblikkelig for den gruppa, er helt helt nødvendig. En juridisk bindende forhåndsærklæring vil kunne lette situasjonen for denne gruppa. Det vil ikke løse alt, det vil ikke løse førstegangsinleggelse – det er masse som ikke vil løses ved dette – men det er en mulighet for å gjøre noe øyeblikkelig. Men det MÅ være juridisk bindende. Å tro at psykiatrien nå plutselig skal begynne å ta hensyn til forhåndsærklæringer bare fordi vi skal snakke om samtykkekompetanse istedenfor grunnvilkår og tilleggsvilkår, det har ikke vi noen tro på.

*Men når behandlingssystemet med dets metoder
(innesperring, krenkelser, nedvurdering og tvangsforing) er
så inhumant som jeg opplevde det,*

*blir ønsket om å dø ikke lenger et resultat av anoreksi eller
depresjon, men et produkt av den da pågående krisen –
den påtvungne "omsorgen".*

*I min situasjon hadde tvangsbehandlingen den
funksjonen at jeg ble mye, mye sykere.*

Tidligere tvangsinnlagt

Takk for meg.